

บทที่ 6

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ก็เพื่อทำความเข้าใจว่านักข่าวทำงานของพวกเขาภายใต้แรงกดดันต่าง ๆ ภายในสภาพแวดล้อมขององค์กรที่มีลักษณะเฉพาะตัวได้อย่างไร และพวกเขามีวิธีในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่พวกเขาเผชิญได้อย่างไร โดยมีปัญหานำวิจัยในการศึกษาว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวัน มีกี่ขั้นตอน อย่างไรบ้าง และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวในแต่ละขั้นตอนและปัจจัยนั้นมีผลอย่างไร

สำหรับระเบียบวิธีวิจัยที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ก็คือ การเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 1 เดือน ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวไม่ได้ทำงานในลักษณะที่เป็นเส้นตรง หากแต่ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของนักข่าว การศึกษา ความเชื่อ ทศกศติ และความคาดหวัง เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวประจำวัน และมีผลในการหล่อหลอมหรือกำหนดผลิตผลข่าวที่นำเสนอต่อสายตาผู้ชม

นอกจากนั้น ยังพบว่า นักข่าวไม่ได้ทำงานของเขาแต่โดยลำพังหรือมีอำนาจเต็มในการตัดสินใจคัดเลือกข่าว นักข่าวเป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งขององค์กรข่าวและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมขององค์กร ลักษณะ โครงสร้าง การแบ่งงานกันทำ กฎเกณฑ์ คุณค่าต่าง ๆ ที่องค์กรยึดถือปฏิบัติ รวมทั้งเป้าหมาย และนโยบายขององค์กร จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกข่าวให้แก่สมาชิกขององค์กร โดยผ่านกระบวนการสังคมประกิต การทำงานในลักษณะที่เป็นงานประจำนั้นจะเป็นการเสริมแรง หรือเป็นการตอกย้ำให้รู้ว่าพวกเขาทำผิดหรือทำถูก โดยการควบคุมทางสังคม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า องค์กรข่าวไม่ใช่จุดหมายปลายทางหรือโลกทั้งหมดของนักข่าว หากแต่เป็นเพียงหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งของระบบสังคมที่ใหญ่กว่าเท่านั้น ระบบสังคมนี้มีลักษณะโครงสร้าง สภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ที่แน่นอน และมีหน้าที่ในการรักษาสมดุลย์และเสถียรภาพของระบบใหญ่ทั้งหมดไว้ให้คงอยู่ต่อไป นักข่าวที่ทำงานอยู่ในองค์กรข่าว จึงเป็นสมาชิกของสังคมด้วยเช่นกัน ดังนั้น นักข่าวจึงมีหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพของสังคมให้เป็นไปตามความต้องการและวัตถุประสงค์ของสังคม ด้วยเหตุนี้ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก และความต้องการของสังคม จึงส่งผลกระทบต่อนักข่าวในกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกข่าว หน้าที่และบทบาทของนักข่าวในการรักษาเสถียรภาพและสมดุลย์ของสังคมก็คือ ควบคุมข้อขัดแย้งภายในสังคม และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่หล่อหลอมอุดมคติทางการเมือง และวัฒนธรรมของสมาชิกในสังคมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากการศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวัน โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมที่ฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 พบว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศนั้นมีขั้นตอนต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นตอนการเลือกเรื่องที่จะทำ
2. ขั้นตอนการสื่อข่าว-ทำข่าว
3. ขั้นตอนการติดต่อ-ลงเสียง
4. ขั้นตอนการคัดเลือกและจัดเรียงลำดับของ บก.ประจำวัน
5. ขั้นตอนการคัดเลือกออกอากาศ

1. ขั้นตอนการเลือกเรื่องที่จะทำ

เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการข่าวประจำสายต่าง ๆ ร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการข่าว ในการตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะนำมาทำเป็นข่าว เป็นการสั่งงานล่วงหน้าว่าในวันรุ่งขึ้น นักข่าวแต่ละทีมต้องออกไปทำข่าวอะไร ที่ไหนบ้าง โดยจะทำเป็น "หมายข่าว" ติดไว้ที่โต๊ะเรียงข่าวเป็นประจำทุกเย็น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติตามเรื่องที่จะนำมาทำเป็นข่าวนั้น จะได้มาจากแหล่งข่าวต่าง ๆ เช่น จากหน่วยงานของรัฐ, สำนักพระราชวัง, ทำเนียบรัฐบาล

กองทัพ, รัฐสภา, พรรคการเมือง, สถานีตำรวจ, องค์การภาครัฐ และเอกชน, สื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ, สำนักข่าวต่างประเทศ, จากการดักฟังวิทยุสื่อสาร, จากประชาชนทั่วไป ที่โทรศัพท์หรือเขียนจดหมายมาแจ้งให้ทราบ และผู้สื่อข่าวของสถานี เป็นต้น

นอกจากเรื่องที่แหล่งข่าวแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (anticipated coverage) แล้ว บรรณาธิการข่าวอาจจะสั่งให้ทำข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบปัจจุบันทันด่วน (spontaneous news) เช่นการปฏิวัติรัฐประหาร, เครื่องบินตก หรืออุบัติเหตุร้ายแรง เป็นต้น หรือ อาจจะสั่งงานเพิ่มเติม (special assignment) หรืออาจจะเป็นการติดตามข่าวที่อยู่ในกระแส (Follow up Story)

สำหรับเรื่องบางประเภท บรรณาธิการข่าวมีอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ เช่น ข่าวแถลงของหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบรรณาธิการ แต่ข่าวบางประเภท บรรณาธิการข่าวไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธได้ ต้องส่งทีมข่าวไปทำทุกครั้ง เช่น ข่าวดาว ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวสังคมธุรกิจ หรือข่าวที่เป็นคอลัมน์ประจำต่าง ๆ เป็นต้น จากการศึกษพบว่า โดยทั่วไปบรรณาธิการข่าว และศูนย์ข่าว 7 สี มักจะพิจารณาเลือกเรื่องที่จะนำมาทำเป็นข่าว โดยพิจารณาถึงความน่าสนใจของข่าว และผลกระทบที่มีคนจำนวนมากเป็นหลัก โดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าจะต้องเป็นข่าวประเภทใดประเภทหนึ่ง จะเป็นข่าวประเภทใดก็ได้ที่คนดูสนใจและไม่ขัดต่อนโยบายของสถานี

2. การสื่อข่าว - ทำข่าว

โดยปกติทีมข่าวของช่อง 7 จะประกอบด้วยผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และคนขับรถ แต่สำหรับข่าวแถลง หรือข่าวที่รู้ล่วงหน้าบางข่าว ไม่จำเป็นต้องมีผู้สื่อข่าว ช่างภาพจะทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวไปด้วยในตัว ผู้สื่อข่าวและช่างภาพมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเนื้อหาข่าว เพราะเป็นผู้ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้อยู่ในรูปของข่าวโทรทัศน์

3. การติดต่อ - ลงเสียง

เมื่อทีมข่าวกลับมายังสถานี ผู้สื่อข่าวจะรายงานการทำข่าวให้บรรณาธิการข่าวในสายของตนทราบ หลังจากนั้นผู้สื่อข่าวก็จะลงมือเขียนข่าว-พิมพ์ข่าว เพื่อส่งให้บรรณาธิการข่าวตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ก่อนที่จะนำเทปข่าวที่ไปถ่ายทำมาไปติดต่อ-ลงเสียง ผู้สื่อข่าวอาวุโสบางคนได้รับอนุญาตไม่ต้องรายงานข่าวแก่บรรณาธิการ เมื่อกลับมายังสถานี สามารถติดต่อได้เลยแล้วค่อยนำมาให้บรรณาธิการข่าวดูเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือในกรณีที่ผู้สื่อข่าวกลับเข้ามาถึงสถานีเมื่อใกล้จะถึงเวลาออกอากาศ ก็สามารถติดต่อได้เลยเช่นกัน

ในการติดต่อ นั้น จะมีเจ้าหน้าที่ติดต่อทำหน้าที่ติดต่อให้ตามบทข่าว โดยมีผู้สื่อข่าวหนึ่งกำกับอยู่ด้วย ส่วนการลงเสียงข่าวนั้นข่าวบางประเภทไม่จำเป็นต้องลงเสียงอ่าน ไว้ให้เป็นหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวอ่านออกอากาศสดเลย แต่บางข่าวก็ต้องลงเสียงให้เสร็จเรียบร้อยไปเลย ส่วนมากจะได้แก่ข่าวคอลัมน์ประจำทั้งหลาย เช่น ข่าวสังคมธุรกิจ, คอลัมน์คนไทยวันนี้, วันนี้วันพระ หรือจดหมายเหตุกรุงศรี เป็นต้น

4. ขั้นตอนการคัดเลือกและจัดเรียงลำดับของ บก.ประจำวัน

เมื่อติดต่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สื่อข่าวก็จะนำเทปข่าวพร้อมบทข่าว มาวางไว้บนโต๊ะเรียงข่าวเพื่อให้บรรณาธิการข่าวประจำวันเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกข่าวร่วมกับข่าวอื่น ๆ ทั้งหมดในแต่ละวัน ซึ่งบรรณาธิการข่าวมักจะ"บิ๊ดข่าว" ในตอนหัวค่ำ ใกล้เวลาจะออกอากาศ ทั้งนี้เพื่อรอข่าวสำคัญในแต่ละวันให้กลับมายังสถานี ข่าวที่ได้รับการคัดเลือกจะถูกนำไปถ่ายเอกสาร 18 ชุด แล้วนำบทข่าวที่ได้จัดเรียงลำดับในการเสนอมาเย็บรวมกัน เพื่อนำไปแจกจ่ายแก่ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการออกอากาศต่อไป

จากการสังเกตพบว่า บรรณาธิการข่าวประจำวันมักจะคัดเลือกข่าวให้เกินเวลาไว้ก่อนแล้วค่อยไปตัดสินใจ "ยกทิ้ง" ในภายหลัง เป็นการเผื่อเหลือเผื่อขาดไว้ก่อน

การคัดเลือกและจัดเรียงลำดับข่าวทุ่มครึ่ง นั้นเป็นข่าวที่เป็นสุดยอด หรือ High light ของข่าวในวันนั้นเพื่อบังคับความสนใจของผู้ชม การคัดเลือก และจัดเรียงลำดับของ ข่าวทุ่มครึ่ง นั้นส่วนใหญ่จะเป็นไปตาม "โพย" ของคุณพิธีกร กิรติการกุล ศูนย์ปฏิบัติการข่าว ส่วนการคัดเลือกและจัดลำดับข่าวสองทุ่มนั้น จะเป็นข่าวที่มีความสำคัญรอง ๆ มาจากข่าวทุ่มครึ่ง ที่เหลือก็เป็นข่าวที่เป็นคอรั้มประจำเสียเป็นส่วนใหญ่

5. ขั้นตอนการคัดเลือกออกอากาศ

การคัดเลือกข่าวออกอากาศ อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณาธิการข่าวประจำวัน 2 คน โดยมีทีม Pre-Production ทำหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการที่ทำหน้าที่ เป็นผู้กำกับรายการ, ผู้ควบคุมเสียง, ช่างเทคนิค, ผู้ควบคุมเทป, ตากล้อง, ผู้กำกับเวที และทีมผู้ประกาศข่าวอีก 3 คน

การทำหน้าที่ควบคุมการออกอากาศนี้ จะทำให้บรรณาธิการข่าวประจำวันอยู่ในสภาพ ที่ถูกกดดันในเรื่องของเวลาเป็นอย่างมาก เพราะต้องคอยควบคุมเวลาการออกอากาศข่าว และการตัดเข้าสล็อตโฆษณา ให้เป็นไปตามเวลาที่ฝ่ายรายการกำหนดมาให้โดยส่วนมากแล้ว ข่าวที่อยู่ในมือของบรรณาธิการนั้นจะมีมากเกินไป บรรณาธิการต้องตัดสินใจ "ยกข่าวทิ้ง" แต่ในบางโอกาส ก็อาจจะมี "ข่าวแทรก" เข้ามา เป็นข่าวด่วนที่เพิ่งเข้ามาหลังจากที่ บรรณาธิการข่าวประจำวันเปิดข่าวไปแล้ว บรรณาธิการข่าวก็ต้องตัดสินใจว่า จะ"แทรกข่าว"นี้ ไว้ตรงไหน บรรณาธิการข่าวบางคนก็อาจจะรอให้ตัดเข้าสล็อตโฆษณาก่อน เพื่อซักซ้อมความ เข้าใจและให้เวลากับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในการเตรียมตัว แล้วจึงตัดสินใจแทรกข่าว แต่ บรรณาธิการบางคน ก็อาจจะปฏิเสธไม่สนใจข่าวแทรกนี้ ไม่ว่าจะมีความสำคัญเพียงใด หรือแม้ แต่จะเป็นข่าวที่ช่อง 7 ได้มาเพียงช่องเดียวเท่านั้น ช่องอื่นตกข่าวก็ตามที่ เพราะบรรณาธิการ ข่าวอยู่ในสภาวะที่ถูกกดดัน และตึงเครียด และเกรงว่าถ้าจะ"แทรกข่าว" อาจจะทำให้ข่าว อื่น ๆ ที่ตนจัดเรียงไว้สับสน การตัดสินใจของบรรณาธิการข่าวประจำวัน แต่ละคนในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้านั้นแตกต่างกันไป บางคนตัดสินใจอย่างสุขุม และพยายามหาทางเลือกที่ดีที่สุด

บางคนตัดสินใจแบบขอไปทีหรือค่อยเป็นค่อยไป แล้วแต่ประสบการณ์ และปัจจัยทางด้านภูมิหลังของบรรณาธิการแต่ละคน

สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้วิจัยค้นพบก็คือ ในกระบวนการคัดเลือกข่าวแต่ละประเภทนั้นมีปัจจัยในการคัดเลือกที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ ข่าวประเภทหนึ่งมีปัจจัยในการคัดเลือกอย่างหนึ่ง ในขณะที่ข่าวอีกประเภทหนึ่ง มีปัจจัยในการคัดเลือกอีกอย่างหนึ่ง มิใช่ว่าปัจจัยทุกปัจจัยมีผลต่อการคัดเลือกข่าวทุกประเภทเหมือนกันหมด

การคัดเลือกข่าวในพระราชสำนักหรือ"ข่าวเจ้า"

ช่อง 7 ให้ความสำคัญกับข่าวในพระราชสำนักมาก ถึงกับมีนโยบายว่าห้ามตกข่าวในพระราชสำนัก ตั้งแต่การทำข่าวไปจนถึงการออกอากาศ ข่าวในพระราชสำนักจะถูกจัดเรียงลำดับในการนำเสนอไว้เป็นลำดับแรกของข่าวภาค 20.00 น. โดยเริ่มด้วยข่าวพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ, พระโอรส, พระธิดา, และพระบรมวงศานุวงศ์ ลดหลั่นกันเป็นลำดับตามพระยศ

ข่าวในพระราชสำนักในกรณีที่น่าเสนอ โดยโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย หรือ ทีวีพลันนั้น มักจะเป็นข่าวที่ออกมามีความยาวค่อนข้างมาก บางข่าวยาวถึง 15 นาทีก็มี ซึ่งขัดกับหลักในการทำข่าวโทรทัศน์ ที่ต้องสั้น กระชับ และได้ใจความ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะทีมข่าวที่ตามเสด็จมักจะทำข่าวเพื่อเอาพระทัยและเพื่อสนับสนุนพระบรมวงศานุวงศ์

ไม่ว่าข่าวในพระราชสำนักจะยาวเท่าใดก็ตาม ข่าวในพระราชสำนักทุกข่าวจะต้องได้ออกอากาศทุกข่าวเสมอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะปัจจัยโครงสร้างของสังคมไทยที่มีสถาบันกษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุด เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ การเสนอข่าวพระราชกรณียกิจของสถาบันกษัตริย์ของสื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนในสังคมได้รับรู้ จึงเป็นการส่งเสริมสนับสนุน และเทอดทูนสถาบันกษัตริย์ เพื่อให้สถาบันกษัตริย์สามารถดำรงอยู่ในสังคมต่อไป และอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ เป็นธรรมเนียมที่นักข่าวยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่ครั้งมีกิจการสถานีโทรทัศน์

แห่งแรกของไทย เมื่อปี พ.ศ. 2498 ที่มีการเสนอข่าวในพระราชสำนักไว้เป็นลำดับแรกของข่าวภาคบังคับ นักข่าวรุ่นหลัง ๆ จึงยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา

การคัดเลือกคอลัมน์ประจำต่าง ๆ ได้แก่ กสท.ย่อโลก, องค์การโทรศัพท์, จดหมายเหตุนครศรี และคนไทยวันนี้ เป็นนโยบายของช่อง 7 ในการร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการเผยแพร่ข่าวสาร โดยองค์กรเหล่านี้เป็นผู้จ่ายเงินตอบแทนช่อง 7 ในราคามิตรภาพ ทั้งนี้เพราะช่อง 7 กับองค์กรต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน จากปัจจัยดังกล่าว จึงทำให้คอลัมน์เหล่านี้จะต้องได้ออกอากาศตามวันและเวลาที่สถานีกำหนดไว้เสมอ บรรณาธิการข่าวประจำวันไม่มีสิทธิ์จะยกคอลัมน์เหล่านี้ทิ้งไป ไม่ว่าจะมีส่วนอื่นที่สำคัญมากกว่าเพียงใดก็ตาม

- คอลัมน์กสท.ย่อโลก เป็นความร่วมมือระหว่างช่อง 7 กับการสื่อสารแห่งประเทศไทย
- คอลัมน์องค์การโทรศัพท์ เป็นความร่วมมือระหว่างช่อง 7 กับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
- คอลัมน์จดหมายเหตุนครศรี เป็นความร่วมมือระหว่างช่อง 7 กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา และ กรมศิลปากร เพื่อผลิตเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย
- คอลัมน์คนไทยวันนี้ เป็นความร่วมมือระหว่างช่อง 7 กับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- คอลัมน์ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นคอลัมน์ที่เพิ่มขึ้นมาออกอากาศเฉพาะในเดือนมีนาคม-เมษายน 2533 เท่านั้น ช่อง 7 ให้ความร่วมมือกับกรมสรรพากร เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งกรมสรรพากรจะนำมาใช้จัดเก็บแทนภาษีการค้า เป็นนโยบายของช่อง 7 ในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร
- คอลัมน์ข่าวพัฒนาบ้านเมือง ช่อง 7 จ้างบริษัทชัยพงษ์โปรดักชั่นให้ผลิตข่าวพัฒนาบ้านเมืองให้ เนื่องจากบริษัทดังกล่าวเคยช่วยเหลือเกื้อกูลช่อง 7 มาก่อน ช่อง 7 จึงช่วยเหลือบริษัทนี้เมื่องานของบริษัทลดลง การนำเสนอข่าวพัฒนาบ้านเมืองนั้น ช่อง 7 ถือเป็น

Public Service ตอบแทนสังคม โดยการกระตุ้นเตือนหน่วยงานต่าง ๆ ให้รับผิดชอบและ
จัดความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ตามที่ประชาชนได้แจ้งมาที่ช่อง 7

- คอลัมน์ข่าวสังคมธุรกิจ ช่อง 7 รับจ้างบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ โฆษณาสินค้าและ
บริการในอัตราค่าบริการเท่ากับค่าโฆษณาในรายการข่าว โดยทำโฆษณาเหล่านี้ให้อยู่ในรูปของ
ข่าวโทรทัศน์ หรือมีลักษณะเป็น "โฆษณาแฝง" นั่นเอง ทั้งนี้เพื่อหารายได้เข้าสถานีนอกเหนือ
ไปจากค่าโฆษณาตามเวลาที่ กบว.กำหนด

- คอลัมน์วันนีวันพระ เป็นคอลัมน์ที่ผลิตโดยฝ่ายรายการ และกำหนดให้ออกอากาศ
ในช่วงรายการข่าว เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและเผยแพร่พุทธศาสนา อันเป็นศาสนาประจำชาติ
ของไทยเรา

คอลัมน์ดังกล่าวข้างต้นบางคอลัมน์ ทำรายได้ให้สถานีเพิ่มขึ้น และยังเป็นการรักษา
ความสัมพันธ์และกระชับไมตรีกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ อีกด้วย ผู้วิจัยคิดว่า การที่ราย
การข่าวภาค 19.30 น. และภาค 20.00 น. ของช่อง 7 มีคอลัมน์ประจำต่าง ๆ แทรกอยู่
ในรายการหลายคอลัมน์นั้น ก็เพื่อเป็นการลดความไม่แน่นอนของการทำข่าวในแต่ละวัน เพราะ
บางวันอาจจะมีข่าวไม่มากพอที่จะออกอากาศ การมีคอลัมน์ประจำจะช่วยให้การทำงานสะดวก
ขึ้น แต่ในทางกลับกัน การมีคอลัมน์ต่าง ๆ แทรกสลับอยู่กับการเสนอข่าวนั้นจะทำให้การนำ
เสนอข่าวอื่น ๆ ต้องสะดุดลงเมื่อถึงเวลาต้องเข้าคอลัมน์ ทำให้อารมณ์ของผู้ชมสะดุดลงไปเป็น
ช่วง ๆ ขาดความต่อเนื่อง และอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่อง 7 ต้องมีคอลัมน์ประจำต่าง ๆ ในรายการ
ข่าวก็เพราะเป็นนโยบายของช่อง 7 ในการดำเนินกิจการแบบให้บริการข่าวสารผสมธุรกิจ
หวังผลกำไร และในขณะเดียวกัน ก็ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ในการเผยแพร่
ข่าวสารด้วยเช่นกัน

การคัดเลือกข่าวดาว

ข่าวดาวเป็น "อภิสิทธิ์ข่าว" ที่บรรดาผู้บริหารระดับสูงของสถานีส่งมาให้ทำข่าว
ดังนั้นข่าวดาวจึงต้องได้รับการออกอากาศทุกข่าว ไม่ว่าข่าวดาวจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด
ก็ตาม โดยที่บรรดาธิการข่าวประจำวันไม่พยายามจะแตะต้องข่าวดาว หรือยกข่าวดาวทิ้ง ยกเว้น

ในกรณีที่เป็นจริง ๆ เท่านั้น เพราะอาจถูกผู้บริหารต่อว่า ชาวดาวนั้นส่วนมากเป็นชาวแกลง การจัดงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผู้บริหารของช่อง 7 เช่น กองทัพบก, การสื่อสารแห่งประเทศไทย, กรมไปรษณีย์โทรเลข, การบินไทย เป็นต้น ชาวดาวบางชาว ก็เป็น ชาวเกี่ยวกับกิจการของช่อง 7 เอง เช่น การประกวดนางสาวไทย, การแข่งขันกีฬาชิงแชมป์ 7 สี เป็นต้น

การคัดเลือกข่าวทหาร

ช่อง 7 ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกข่าวทหารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกองทัพบก ถึงกับเป็นนโยบายของสถานีในการทำข่าวว่าห้ามตกข่าวทหาร โดยเฉพาะผบ.ทบ. การทำข่าว ทหารนั้นส่วนหนึ่งจะเป็นข่าวการปฏิบัติภารกิจของผู้นำทหารระดับสูงอีกส่วนหนึ่งจะเป็นข่าวที่ต้อง การทราบจากทหารในเรื่องต่าง ๆ

จากการศึกษาพบว่า สถาบันทหารมีผลต่อการทำข่าว เขียนข่าว และคัดเลือกออกอากาศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยทางด้านโครงสร้างและลักษณะการเป็นเจ้าของสถานี กล่าวคือ ช่อง 7 นั้นเป็นสถานีของกองทัพบก ที่บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุจำกัด เข้ามา ประมูลเช่าช่วงดำเนินกิจการ ดังนั้นทางบริษัทฯ จึงยึดนโยบายของกองทัพบกเป็นหลักโดยนำเสนอ ข่าวเพื่อเผยแพร่และสนับสนุนสถาบันทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพบกและผบ.ทบ. และไม่ พยายามเสนอข่าวที่ขัดแย้งหรือข่าวที่อาจก่อให้เกิดผลเสียหรือภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อกองทัพในกรณี ที่ข่าวมีความล่อแหลม ศูนย์ข่าวมักจะใช้วิธีเซ็นเซอร์ตัวเอง โดยลดความรุนแรงหรือข้อขัดแย้ง ของข่าวลง หรือในบางครั้งก็เลือกที่จะไม่นำเสนอข่าวนั้นเลย เพราะอาจถูกเตือนจากกองทัพ ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอดของบริษัทฯ ถ้าเสนอข่าวที่ขัดแย้งกับกองทัพ กองทัพบกอาจจะไม่ต่อ สัญญาให้กับบริษัท ซึ่งนั่นหมายถึงความหายนะของบริษัท

การคัดเลือกข่าวทหารของช่อง 7 จึงสามารถสะท้อนให้เห็นบริบทขององค์กรที่ผลิต ข่าว และบริบทของสังคมที่มีสถาบันทหาร เป็นสถาบันที่มีอำนาจทางการเมือง การปกครองใน สังคมไทย

การคัดเลือกชาวต่างประเทศ

ข้อ 7 ให้ความสำคัญกับชาวต่างประเทศน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับชาวกีฬา ทั้งนี้ เพราะปัจจัยในด้านการแข่งขัน เพื่อรักษาความเป็นผู้นำในการเสนอชาวกีฬาของข้อ 7 เอาไว้ เป็นผลให้ชาวต่างประเทศบางชาวถูกยกทิ้งอยู่บ่อย ๆ เพียงเพื่อเปิดโอกาสให้กับชาวกีฬาได้ออกอากาศอย่างเต็มที่

การคัดเลือกชาวต่างประเทศทั้งกระบวนการขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่แปลชาวต่างประเทศ โดยไม่ผ่านความเห็นชอบของบรรณาธิการข่าวเหมือนสายข่าวอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะบรรณาธิการข่าวต่างประเทศมีตำแหน่งเป็นบรรณาธิการข่าวสายสกีด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง จึงไม่ได้ดูแลและปล่อยให้เจ้าหน้าที่แปลข่าวทำกันเอง ปัจจัยทางด้านภูมิหลัง เข้ามามีส่วนอย่างมากในการแปลข่าว ตลอดจนการคัดเลือกและจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าว นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า การทำงานในลักษณะประจำนั้น การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่แปลข่าว ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามักจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่พยายามที่จะหาทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งเข้ากับสถานการณ์ที่เผชิญได้ดี

ชาวต่างประเทศบางชาวที่มีความสำคัญ อาจจะถูกบรรณาธิการข่าวประจำยกทิ้งด้วยเหตุผลว่าข่าวยาว เวลาเกินหรือต้องการเอาเวลาไปเพิ่มให้กับชาวกีฬา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของข่าว แต่ในบางกรณี เช่น ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ชาวต่างประเทศกลับมีความสำคัญขึ้นมาในสายตาของบรรณาธิการข่าวประจำวัน และมักจะได้รับคัดเลือกให้ออกอากาศเกือบทุกข่าวที่ทำ ไม่ใช่เพราะข่าวเหล่านี้มีความสำคัญมากกว่าในวันจันทร์-ศุกร์ หากแต่เพราะว่า ชาวอื่น ๆ ในวันหยุดมักจะมีน้อย ไม่พอกับเวลาออกอากาศ หรือ "ข่าวหลวม" บรรณาธิการข่าวประจำวันจึงใช้วิธีนำชาวต่างประเทศมาออกอากาศแทน

การคัดเลือกชาวกีฬา

ปัจจัยทางด้านการแข่งขัน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการคัดเลือกชาวกีฬาของข้อ 7 ชาวกีฬานั้นถือเป็นหัวใจของข้อ 7 สีกี่ว่าได้ ดังนั้น ข้อ 7 จะให้ความสำคัญกับชาวกีฬาเป็น

อย่างมาก โดยเฉพาะในฤดูที่มีการแข่งขันกีฬานัดสำคัญ ๆ โดยจะส่งทีมข่าวกีฬาออกไปถ่าย
ทอดสดเพื่อรายงานผลการแข่งขันถึงในสนามแข่งขัน และผลที่ตามมาก็คือ ข่าวกีฬาที่ทีมข่าวทำ
ไว้ทุกข่าวจะได้ออกอากาศทุกข่าว และมักจะกินเวลา 10 นาที ตามที่สถานีกำหนดไว้เสมอ
ส่งผลให้รายการข่าวจบช้าเกินเวลาที่ฝ่ายรายการกำหนดให้ และทำให้รายการอื่น ๆ ที่อยู่ต่อ
จากรายการข่าวต้องเลื่อนเวลาออกอากาศไป สิ่งเหล่านี้สร้างความกดดันให้กับบรรณาธิการ
ข่าวประจำวันที่ได้รับผิดชอบการออกอากาศเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเวลาเกิน บรรณาธิการข่าว
ประจำวันจะต้องเขียนรายงานเสนอต่อผู้จัดการฝ่ายรายการ ซึ่งแจ้งเหตุผล ทางออกของบรรณา
ธิการข่าวประจำวัน ก็คือ การสอบถามทีมข่าวกีฬาก่อนออกอากาศว่า วันนี้ข่าวกีฬายาวกี่นาที
แล้วพยายามยกข่าวอื่นทิ้งไป ซึ่งส่วนมากจะเป็นข่าวต่างประเทศ เพื่อนำเวลามาทดให้กับข่าว
กีฬา เพื่อที่จะจบข่าวให้ตรงเวลาหรือให้เกินเวลาของฝ่ายรายการน้อยที่สุด

ข้อจำกัดของงานวิจัย

ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้ ก็คือ เวลาที่ใช้ในการศึกษา โดยการสังเกตอย่างมี
ส่วนร่วมนั้นในทัศนะของผู้วิจัยคิดว่าเวลา 1 เดือนในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นอาจจะน้อย
เกินไป ดังนั้น หากผู้สนใจที่จะศึกษาต่อไป ก็น่าจะใช้เวลาเพื่อสร้างความคุ้นเคย และเก็บ
ข้อมูลให้มากขึ้นประมาณ 2-3 เดือน เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

สำหรับงานวิจัยที่จะสานต่อในเรื่องของกระบวนการคัดเลือกข่าวนั้น ก็อาจจะทำได้
โดยการศึกษาในสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ได้แก่ ช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9 และช่อง 11 หรือ
อาจจะศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวในสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อวิทยุ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
ว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ซึ่งจะให้ภาพรวมทั้งหมดของกระบวนการคัดเลือกข่าวของ
สื่อมวลชนในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับการผลิตข่าวโทรทัศน์ ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

1. รายการข่าวโทรทัศน์ควรมีความสมดุลย์ (Balance) ในการนำเสนอข่าว คือควรนำเสนอข่าวที่ผู้ชมต้องรู้ ข่าวที่ผู้ชมควรจะรู้ และข่าวที่ผู้ชมอยากจะได้รู้ อย่าให้ขาดข่าวประเภทหนึ่งประเภทใดไป อย่าให้เกิดความลำเอียงในการนำเสนอข่าวประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป ควรจะนำเสนอข่าวทั้ง 3 ประเภท จะมากหรือน้อยก็ควรจะมีให้ครบ
2. รายการข่าวที่นำเสนออยู่ในปัจจุบัน เป็นลักษณะที่นำเสนอรายงานข่าวเหตุการณ์ สลับกับข่าวที่เป็นคอลัมน์ประจำ สำหรับบางคอลัมน์ที่มีใช้ข่าว เช่น คอลัมน์ข่าวสังคมธุรกิจ ควรแยกคอลัมน์ออกจากรายการข่าวประจำวัน เพราะคอลัมน์สังคมธุรกิจมีลักษณะเป็น โฆษณาแฝง ซึ่งถือว่าเอาเปรียบผู้ชมให้ดูโฆษณามากกว่าที่ กว.กำหนดไว้อีก 2 นาที
3. สถานีโทรทัศน์ยังขาดผู้เชี่ยวชาญด้านข่าวต่างประเทศ บุคลากรที่มีอยู่ทำได้เพียงเป็นเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศเท่านั้น ยังไม่สามารถสื่อข่าว, วิเคราะห์ข่าวต่างประเทศได้ ทางสถานีควรจะพัฒนาบุคลากร หรือสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านข่าวต่างประเทศ เพื่อที่จะผลิตข่าวที่มีคุณภาพในวงการโทรทัศน์ต่อไป
4. สถานีควรจะวางตัวเป็นกลาง และมีอิสระเสรีในการนำเสนอข่าว ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนที่ผลิตข่าวสาร โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ มิใช่ยึดผลประโยชน์ของสถาบันที่เป็นเจ้าของสถานีหรือของบริษัทที่เข้าสัมปทานดำเนินกิจการเป็นหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย